

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Katedra financí

Osobní finance

Osobní/rodinné finanční plánování

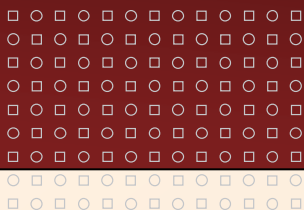
Ing. Gabriela Oškrdalová

e-mail: oskrdalova@mail.muni.cz

Tento studijní materiál byl vytvořen jako výstup z projektu č. CZ.1.07/2.2.00/15.0189.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Osobní/rodinné finanční plánování

- osobní finanční plán – cíl, součásti
- osobní finanční plánování krok za krokem

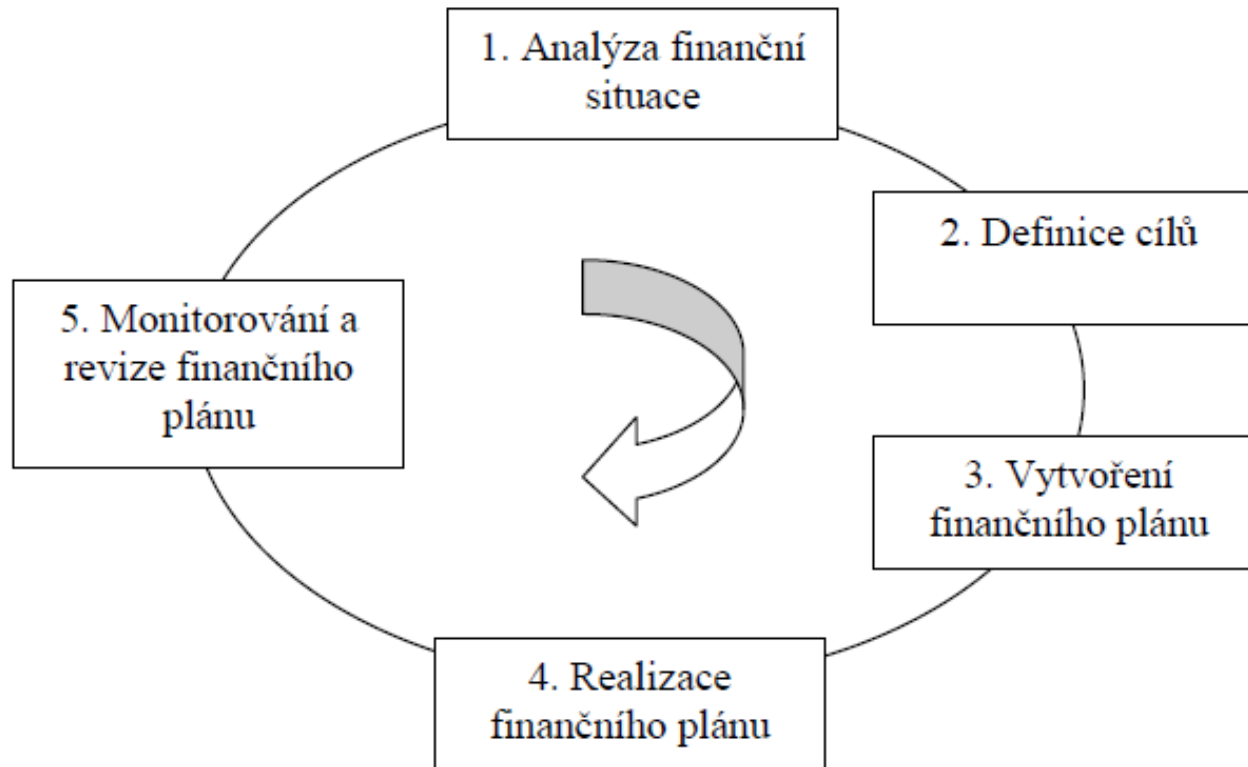
Osobní finanční plánování

- Cíl:
- optimalizace tří oblastí
 - portfolio spoření a investování
 - portfolio cizích zdrojů
 - krytí rizik
- resp.:
 - ošetření osobních rizik
 - plánování nezávislého penzijního věku
 - plán vzdělání dětí
 - plán investic
 - plán dědictví

Finanční plánování krok za krokem

- analýza finanční situace a ekonomických podmínek
- definice cílů
- vytvoření finančního plánu
- realizace finančního plánu
- monitorování a revize finančního plánu

Finanční plánování krok za krokem

Pramen: zpracováno dle FILIP, M. Osobní a rodinné bohatství : Kam s penězi. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 275 – 324 a SYROVÝ, P., NOVOTNÝ, M. Osobní a rodinné finance. Praha : GRADA Publishing, 2003, s. 12 – 15.

Osobní a rodinné cíle podle statutu a věku

1. Student

- rezervní fond na neočekávané výdaje
- ochrana příjmu v případě nemoci
- penzijní plánování („čím dříve, tím lépe“)
- krátkodobé úspory (na auto, cestování apod.)
- střednědobé a dlouhodobé budování majetku (např. v budoucnu na koupi bytu)

2. Rodina s dětmi a bez dětí

- rezervní fond na neočekávané výdaje
- ochrana vlastního příjmu a příjmu partnera v případě nemoci, úrazu
- životní pojištění pro případ smrti jednoho/obou partnerů
- plánování vzdělání dětí (roční poplatky za školu atd.)
- výpůjčky na pořízení vlastního bydlení
- krátkodobé úspory pro rodinné události (dárky, dovolená apod.)
- krátkodobé, střednědobé úspory na provoz domácnosti (kuchyňská linka, vybavení domácnosti apod.)
- penzijní plánování
- financování koníčků rodičů a dětí (sport, kultura atd.)

Osobní a rodinné cíle podle statutu a věku

3. „Singles“ (samostatná domácnost)

- rezervní fond na neočekávané výdaje
- ochrana vlastního příjmu v případě nemoci, úrazu
- výpůjčky na pořízení vlastního bydlení
- krátkodobé úspory pro rodinné události (dárky, dovolená apod.)
- krátkodobé, střednědobé úspory na provoz domácnosti
- penzijní plánování
- investování s cílem financovat vlastní koníčky

4. Penzijní věk

- rezervní fond na neočekávané výdaje
- zajištění anuity pro případ úmrtí druhého partnera, investice s výplatou pravidelných (běžných) příjmů
- potřeba nahradit ztracené výhody v zaměstnání (služební automobil apod.)
- zábava, odpočinek (cestování, sport, koníčky, vnoučata apod.)
- konzervativní investování s cílem zvýšení příjmů na financování běžných výdajů a ochrany reálné hodnoty úspor, kapitálu
- plánování dlouhodobé zdravotní péče, očekávaných léčebných výloh
- plánování dědictví

Pramen: FILIP, M. Osobní a rodinné bohatství : Kam s penězi. Praha : C. H. Beck, 2006, s. 289 – 290; upraveno

Výsledek – řada finančních a investičních doporučení

- Prodlužte svůj investiční horizont a investujte dlouhodoběji. Slad'te své investiční cíle a aktiva podle délky Vašeho investičního horizontu.
- Využívejte co nejvíce finanční produkty se státní podporou.
- Využívejte daňové úlevy, které jsou spojeny s některými finančními produkty.
- Snižte své měsíční výdaje na jídlo a stravování, oblečení a zábavu o X Kč.
- Zvyšte/snižte finanční hodnotu Vašeho cíle. Odložte svůj cíl na pozdější dobu.
- Vytvořte si finanční rezervu ve výši Vašich Y osobních a rodinných měsíčních výdajů.
- Uzavřete smlouvu o penzijním připojištění, resp. zvyšte svůj pravidelný měsíční příspěvek na Z Kč.
- Odsuňte svůj odchod na penzi na pozdější dobu. Pracujte na částečný úvazek i na penzi.
- Sepište svoji závěť.
- Omezte podstupovaná rizika uzavřením pojistných smluv.
- Začněte pravidelně investovat do vybraných cenných papírů, příp. zvyšte tuto částku na W Kč.
- Změňte zastoupení jednotlivých tříd aktiv ve Vašem portfoliu.
- Zvyšte výnosnost Vašeho investičního portfolia.
- Využívejte při svých investicích spekulaci dobu.
- Uzavřete smlouvu o penzijním připojištění, resp. zvyšte cílovou částku na V Kč.

Základní pravidla, na která bychom neměli zapomínat při osobním finančním plánování

(http://www.cnbprovsechny.cnb.cz/cs/osobni_finance/osobni_financni_plan/)

- žít podle výše svých příjmů a zadlužit se jen v nejnutnějších případech
- rozlišovat mezi věcmi nutnými a věcmi zbytnými, na které si nikdy nepůjčuji a kupuji je pouze v případě, že mám dostatek vlastních příjmů
- vždy může v domácnosti, zvláště jsou-li děti, přijít nutnost nečekaného výdaje či nákupu, na který by rodina měla mít nějaké volné peníze stranou
- je třeba mít též rezervu na případ delší nemoci, ztráty zaměstnání apod., a to jak ve formě úspor tak při plánování splátek úvěru ve vazbě na příjmy
- kromě výše uvedeného by rodina měla spořit na dlouhodobější cíle – vzdělání dětí, odchod do důchodu

Osobní finanční plánování a finanční trhy

- Jednotlivec/rodina mohou na finančním trhu vystupovat v pozici
 - přebytkové jednotky – přebytkový subjekt ekonomiky
 - deficitní jednotky – deficitní subjekt ekonomiky

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

- Pokud budete spořit, investovat nebo půjčovat si peníze, měli byste mít na paměti toto **základní desatero**:

1. Nic není zadarmo

Prodejci finančních služeb jsou soukromí podnikatelé a podnikání je činnost zaměřená na zisk. Jestliže je některá služba zdarma, zaplatíte za ni jiným způsobem, aniž byste si to někdy uvědomili.

2. Mějte jasno

Víte-li, jaký produkt chcete, jaké by měl mít parametry a co od něj očekáváte, můžete si předem porovnat dostupné nabídky. Zvláště u složitějších a dlouhodobých produktů, jako jsou hypotéky či dlouhodobější investice, se poradte nejen s prodejcem či zprostředkovatelem, ale i se třetí nezávislou zkušenou osobou. Ověřte si především všechny klíčové informace o vybraném produktu, nedůvěřujte slepě informacím od prodejce. I ten se může mýlit. Snížíte tak pravděpodobnost, že přistoupíte na nabídku, která₁ se později ukáže jako nevýhodná.

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

3. S kým jednáte?

Vždy musíte vědět, s jakým typem smluvního partnera jednáte. Zda musel doložit svoje kvality, aby získal povolení k dané činnosti, zda ho kontroluje veřejný orgán, například ČNB či Česká obchodní inspekce, a jaké jsou pravomoci tohoto orgánu.

Když se vyskytne nějaký problém, neváhejte předkládat stížnosti a usilovat o nápravu. Nikdy se nebojte ozvat, když se vám něco nelíbí nebo něčemu nerozumíte.

4. Váš finanční plán

Vždycky musíte mít finanční rezervu na nepředvídané situace, jako jsou nečekané vyšší výdaje, nemoc, ztráta zaměstnání, změna rodinné situace. Není rozumné veškeré volné peníze vložit do dlouhodobých investic, které bez značného poplatku nelze předčasně zrušit.

Nepřistupujte na splátky úvěru, které jsou pro váš měsíční rozpočet, na pokraji únosnosti.

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

5. Čtěte všechno

Nenechte se odradit nedostatkem času, ani přesvědčit tím, že vám vše potřebné již prodejce řekl, a tedy smlouvu nemusíte číst. Raději si ji vezměte domů a poradte se o ní.

Stejně tak čtěte všeobecné obchodní či pojistné podmínky a nechte si je důkladně vysvětlit prodejcem. Ztratíte tím určitě méně času než řešením případných problémů.

Pokud vám někdo odmítne zapůjčit návrh smlouvy k podrobnému prostudování, mělo by vás to varovat.

Jsou-li ve smlouvě nebo všeobecných podmínkách odkazy na další dokumenty nebo zákony, seznamte se s nimi podrobněji. Ohlídejte si včasné splnění povinností sjednaných ve smlouvě nebo ve

všeobecných obchodních podmínkách, a to i druhou stranou.

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

6. Nejasné smlouvy

Čím je podstata nabízeného obchodu pochybnější, tím delší je smlouva, včetně všech prohlášení klienta o podpisu bez nátlaku po důkladném seznámení se se všemi podmínkami a o tom, že smlouva není jednostranně nevýhodná. Slova jako „neplatí“ či „nepoužije se“ považujte za důvod ke zvýšení pozornosti.

Jestli souhlasíte s rozhodováním sporů rozhodcem jmenovaným poskytovatelem služby, vzdáváte se jakékoli možnosti obrátit se na nezávislý soud.

7. Vysoký výnos

V nabídkách, které neodpovídají běžné situaci na trhu, je většinou nějaký zádrhel. Trvejte na vysvětlení a pochopení, proč jste nabídku dostali právě Vy a jaké výhody a zisk přinese prodejci. Většinou platí, čím je produkt nebo služba složitější, tím je pro vás riskantnější.

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

8. Investování

Rozhodnete-li se investovat na kapitálovém trhu, podepisujete investiční dotazník, který s vámi vyplňuje obchodník či investiční zprostředkovatel. Nenechte se vmanipulovat do odpovědí, kterým nerozumíte či se kterými nesouhlasíte, jen proto, že máte za to, že vám přinesou výnosné obchody a zisky.

9. Životní pojistka

Pojistka vás zajišťuje proti nějaké nepředvídané události, a proto vždy část vámi placeného pojistného jde na krytí rizika takové události a není součástí vašeho spoření. Tuto část při zrušení pojistky nikdy nemůžete v odkupném či odbytném dostat.

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

10. Chraňte svá data

Nemějte PIN u platební karty, ani hesla a kódy na elektronický přístup k účtu v bance či ke komunikaci s obchodníkem s cennými papíry ve volně přístupném počítači či mobilu.

Vždy trvejte na předání kopií dokumentů, které podepisujete. Máte na to právo.

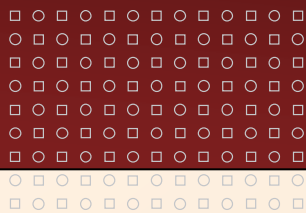
Důležité údaje o produktu i informace podstatné pro jednání žádejte vždy v písemné podobě. Pouze ústně poskytnuté údaje se dokazují jen obtížně.

Desatero spotřebitele na finančním trhu dle ČNB

■ Aneb: „ŠEST P“:

1. Přemýšlejte
2. Ptejte se
3. Porovnávejte
4. Porad'te se
5. Propočítejte
6. (až poté)

Proved'te.

Literatura

- MÁLEK, Petr; OŠKRDALOVÁ, Gabriela; VALOUCH, Petr. Osobní finance. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010. 203 s. ISBN 9788021051577. kapitola 11.
- Česká národní banka: Osobní finanční plán,
http://www.cnbprovsechny.cnb.cz/cs/osobni_finance/osobni_financni_plan/
- Česká národní banka: Desatero spotřebitele,
http://www.cnbprovsechny.cnb.cz/cs/osobni_finance/desatero.html

